

Для листування: 01133 м. Київ, вул. Кутузова, 18/7, оф. 121
тел/факс (044) 501-27-76, e-mail: assetuto@i.kiev.ua

Вих. № 104 від 31.03.2020 р.
№ _____ від _____

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
Голові Комітету з питань фінансів,
податкової та митної політики
Д. ГЕТМАНЦЕВУ

Щодо законопроекту № 2571-д від 30.03.2020

Шановний Дмитре Володимировичу!

30 березня 2020 року до Верховної ради України подано проект Закону України «Про внесення змін до законодавчих актів України щодо удосконалення деяких механізмів регулювання банківської діяльності» (№2571-д), який розроблено з метою підвищення якості та ефективності виконання Національним банком України своїх функцій у сфері банківського регулювання та нагляду, забезпечення сприятливих умов для ефективного виконання законодавчо закріплених повноважень Національного банку України. Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Кабінету Міністрів України та Міністерства фінансів України при прийнятті ними рішень щодо виведення банків з ринку.

Законопроектом передбачено вдосконалити: регулювання діяльності банків, зокрема шляхом зміцнення корпоративного управління; норми, які регулюють процедури виведення банків з ринку та механізми можливої участі держави у цьому процесі.

Громадська організація «Всеукраїнське об'єднання «Українське товариство оцінювачів», яка є членом Міжнародної Ради зі Стандартів Оцінки (ISVC), Членом Європейської групи асоціацій оцінювачів (TEGoVA), як найбільша в Україні саморегулювальна організація оцінювачів, члени якої мають міжнародні сертифікати з оцінки, в цілому підтримує прийняття вказаного законопроекту, та переконана, що його прийняття буде сприяти надійності та стабільності банківської системи, відновлення довіри до неї з боку вкладників та кредиторів.

Зокрема, Закон України “Про банки і банківську діяльність” пропонується доповнити статтею 79¹.

Хочемо звернути Вашу увагу на ряд невідповідностей та концептуальних недоопрацювань, що мстяться у проекті статті 79¹, які, у разі їх прийняття, можуть спричинити ряд проблем з практичною реалізацією закладених у статті механізмів.

Ми розуміємо, що оцінка (а) банківського бізнесу та ще й (б) з високою ймовірністю необхідності успішного захисту такої оцінки в міжнародних судах – виключно складне завдання, з яким не кожна українська компанія самостійно зможе впоратись. Більш того, якщо справа стосуватиметься таких кейсів як «Приватбанк» (колишні бенефіціари проти України) – держава зробить все, щоб залучити до такої оцінки не просто міжнародну компанію, а міжнародну компанію із-за кордону задля забезпечення повної надійності та незалежності такої оцінки.

Однак, для досягнення «одномоментних» цілей, ставиться під загрозу розвиток України як цивілізованої держави та руйнується принцип конкурентного

ринку та доступу до професії.

1. **Введення** у законодавче поле України, крім Фонду державного майна України, **ще одного регулятора оціночної діяльності**, а саме Національного Банку України під гаслами підвищення якості та ефективності виконання функцій у сфері банківського регулювання та нагляду.

2. Встановлення окремих особливостей щодо оцінки вартості акцій банків та осіб, які проводитимуть таку оцінку, що не відповідає принципу юридичної визначеності як складової принципу верховенства права.

3. Законопроект вводить поняття «міжнародно визнана аудиторська фірма», яке є юридичного не досконалим; оскільки ані цим законопроектом, так і чинним законодавством не визначається, і не відповідає принципу юридичної визначеності правової норми.

4. Згідно ч.6. проекту статті 79¹, *«вартість акцій визначається у звіті про стан фінансово-господарської діяльності банку»*. Вартість акцій не може визначатись «у звіті про стан фінансово-господарської діяльності банку». У звіті вона може **зазначатись**, а визначатись вартість може на підставі оцінки (що слідує також із посилання в запропонованому законопроекті на норми міжнародних стандартів оцінки).

5. Згідно ч.8. проекту статті 79¹, *«вартість акцій визначається ґрунтуючись на розсудливій та реалістичній оцінці у відповідності до міжнародних стандартів оцінки, із врахуванням особливостей функціонування банків»*. В Світі існує багато міжнародних стандартів оцінки, в даній нормі доцільно конкретизувати, які саме міжнародні стандарти оцінки мають на увазі, і, якщо все таки вартість визначається у відповідності до стандартів оцінки, то це має бути власне оцінка, а не «звіт аудитора».

6. Передбачене ч.10. проекту статті 79¹ виведення процедури визначення вартості акцій та особи, яка проводитиме оцінку, з під дії Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність» та статті 8 Закону України «Про акціонерні товариства» є **дуже суперечливим та водночас не містить чіткої процедури за якою буде визначена особа, яка буде проводити оцінку, та, відповідно, на яких умовах (строки, вартість послуги та інше). Дана норма порушує антимонопольне законодавство України.**

7. Згідно ч.12. проекту статті 79¹ *«З метою проведення аналізу фінансово-господарського стану банку на день врегулювання, аудиторська фірма застосовує міжнародні стандарти фінансової звітності...»*. Хочемо зазначити, що міжнародні стандарти фінансової звітності **не мають жодного відношення до аналізу фінансово-господарського стану**; вони регламентують правила ведення фінансової звітності, а це різні речі.

Сподіємось, що викладене вище дозволить удосконалити норми проекту Закону України «Про внесення змін до законодавчих актів України щодо удосконалення деяких механізмів регулювання банківської діяльності» (№2571-д).

Додаток: Порівняльна таблиця з Пропозиціями Українського товариства оцінювачів до ст. 79¹ проекту Закону України № 2571-д від 30.03.2020 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення деяких механізмів регулювання банківської діяльності» - 4 аркуша.

**З повагою,
Голова Ради УТО**

О.Д. Амфітеатров

<p>Редакція ст. 79¹ проекту Закону України № 2571-д від 30.03.2020 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення деяких механізмів регулювання банківської діяльності» прийнятого у першому читанні.</p>	<p>Пропозиції Українського товариства оцінювачів до ст. 79¹ проекту Закону України № 2571-д від 30.03.2020 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення деяких механізмів регулювання банківської діяльності» станом на 31.03.2020 року</p>
<p>Стаття 79¹. Відшкодування шкоди, завданої учаснику банку внаслідок протиправного (незаконного) віднесення банку до категорії неплатоспроможних, відкликання у банку банківської ліцензії та ліквідації банку</p> <p>У разі визнання протиправним (незаконним) та скасування рішення (індивідуального акта) Національного банку України, зазначеного у частині другій статті 79 цього Закону, особа, яка була учасником банку на момент прийняття такого рішення (індивідуального акту) має право на відшкодування шкоди, заподіяної таким рішенням (індивідуальним актом), у порядку, встановленому законом, з урахуванням особливостей, встановлених цією статтею.</p> <p>Обов'язок доказування завданої шкоди та її розміру покладається на учасника банку.</p> <p>Відшкодування упущеної вигоди здійснюється у розмірі прибутку, який учасник банку міг би реально одержати, а прийняте рішення (індивідуальний акт) Національного банку України стало єдиною і достатньою причиною, яка позбавила цього учасника можливості отримати такий прибуток. Упущена вигода відшкодовується лише у випадку, якщо така вигода не була врахована під час оцінки реальних збитків (вартості акцій).</p> <p>Реальні збитки визначаються у розмірі вартості акцій банку на день винесення рішення Національного банку України про віднесення банку до категорії неплатоспроможних/відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку (далі у цій статті—день врегулювання).</p> <p>Вартість акцій визначається у розмірі суми, яку б покупець, що</p>	<p>Стаття 79¹. Відшкодування шкоди, завданої учаснику банку внаслідок протиправного (незаконного) віднесення банку до категорії неплатоспроможних, відкликання у банку банківської ліцензії та ліквідації банку</p> <p>У разі визнання протиправним (незаконним) та скасування рішення (індивідуального акту) Національного банку України, зазначеного у частині другій статті 79 цього Закону, особа, яка була учасником банку на момент прийняття такого рішення (індивідуального акту) має право на відшкодування шкоди, заподіяної таким рішенням (індивідуальним актом), у порядку, встановленому законом, з урахуванням особливостей, встановлених цією статтею.</p> <p>Обов'язок доказування завданої шкоди та її розміру покладається на учасника банку.</p> <p>Відшкодування упущеної вигоди здійснюється у розмірі прибутку, який учасник банку міг би реально одержати, а прийняте рішення (індивідуальний акт) Національного банку України стало єдиною і достатньою причиною, яка позбавила цього учасника можливості отримати такий прибуток. Упущена вигода відшкодовується лише у випадку, якщо така вигода не була врахована під час оцінки реальних збитків (вартості акцій).</p> <p>Реальні збитки визначаються у розмірі вартості акцій банку на день винесення рішення Національного банку України про віднесення банку до категорії неплатоспроможних/відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку (далі у цій статті—день врегулювання).</p> <p>Вартість акцій визначається у розмірі суми, яку б покупець, що</p>

володіє усією необхідною інформацією та даними, сплатив би на день врегулювання за акції банку із врахуванням майбутніх перспектив банку, враховуючи реальний фінансовий стан банку (у т.ч. його регулятивний капітал, ліквідність та якість активів), бізнес-модель банку та його структуру, а також ринкові умови (у тому числі доступність ліквідності і вартість фінансування) та макроекономічну ситуацію.

Вартість акцій визначається у звіті про стан фінансово-господарської діяльності банку, що складається міжнародно визнаною аудиторською фірмою, яка відповідає критеріям визначеним Національним банком України. Така аудиторська фірма призначається судом, який розглядає справу про стягнення завданої шкоди.

Звіт аудиторської фірми порівнюється до висновку експерта. Такий звіт підлягає опублікуванню на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку України.

Вартість акцій визначається ґрунтуючись на розсудливій та реалістичній оцінці у відповідності до міжнародних стандартів оцінки, із врахуванням особливостей функціонування банків (включаючи вимоги до регулятивного капіталу, дотримання яких необхідне для продовження діяльності банку).

У випадку, якщо фінансова позиція банку на день врегулювання, визначена аудиторською фірмою, свідчить, що розмір зобов'язань банку перевищував розмір активів банку, вважається що банк не міг діяти безперервно (не мав перспектив продовжити діяльність) та акції банку не становили вартості для будь-якого покупця. Якщо за результатами аудиту/оцінки встановлено, що розмір активів банку

володіє усією необхідною інформацією та даними, сплатив би на день врегулювання за акції банку із врахуванням майбутніх перспектив банку, враховуючи реальний фінансовий стан банку (у т.ч. його регулятивний капітал, ліквідність та якість активів), бізнес-модель банку та його структуру, а також ринкові умови (у тому числі доступність ліквідності і вартість фінансування) та макроекономічну ситуацію.

Вартість акцій ~~визначається~~ **значається** у звіті про стан фінансово-господарської діяльності банку, що складається ~~міжнародно визнаною~~ аудиторською фірмою, яка відповідає критеріям визначеним Національним банком України. Така аудиторська фірма призначається судом, який розглядає справу про стягнення завданої шкоди.

Звіт аудиторської фірми ~~порівнюється~~ **базується на до** висновках експерта **про вартість акцій, виконаних відповідно до Міжнародних стандартів оцінки, які виданні Міжнародною Радою зі стандартів оцінки (IVSC).** ~~Такий~~ **Аудиторський** звіт підлягає опублікуванню на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку України.

Вартість акцій визначається ~~ґрунтуючись на розсудливій та реалістичній оцінці~~ у відповідності до міжнародних стандартів оцінки, **які виданні Міжнародною Радою зі стандартів оцінки (IVSC)** із врахуванням особливостей функціонування банків (включаючи вимоги до регулятивного капіталу, дотримання яких необхідне для продовження діяльності банку).

У випадку, якщо фінансова позиція банку на день врегулювання, визначена аудиторською фірмою, свідчить, що розмір зобов'язань банку перевищував розмір активів банку, вважається що банк не міг діяти безперервно (не мав перспектив продовжити діяльність) та акції банку не становили вартості для будь-якого покупця. Якщо за результатами аудиту/оцінки встановлено, що розмір активів банку

перевищував розмір зобов'язань банку, таке перевищення не є достатнім доказом того, що акції банку мали вартість для будь-якого покупця.

До процедури визначення вартості акцій та особи, яка проводитиме оцінку, не застосовуються положення Закону України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність" та статті 8 Закону України "Про акціонерні товариства".

Під час оцінки стану фінансово-господарської діяльності банку на день врегулювання до уваги приймається інформація/дані, відомі станом на день проведення такої оцінки, включаючи інформацію/дані, отримані після прийняття рішення Національного банку України про віднесення банку до категорії неплатоспроможних/відкликання банківської ліцензії та ліквідації банку.

З метою проведення аналізу фінансово-господарського стану банку на день врегулювання, аудиторська фірма застосовує міжнародні стандарти фінансової звітності у частині, яка застосовується щодо банків.

У випадку, якщо законодавство встановлювало спеціальний режим для реструктуризації або рекапіталізації банків на обмежений період часу задля стабілізації банківської та фінансової систем, відповідність банку таким зменшеним регуляторним вимогам протягом такого обмеженого періоду, а також незастосування санкцій за порушення вимог до регулятивного капіталу та/або інших вимог і показників не може вважатися достатнім доказом позитивної вартості акцій.

З метою уникнення безпідставного збагачення учасників банку у результаті врахування фінансової підтримки (ліквідності, поповнення капіталу, гарантій тощо) банку наданої/внесеної державою (Кабінетом Міністрів України, Національним банком

перевищував розмір зобов'язань банку, таке перевищення не є достатнім доказом того, що акції банку мали вартість для будь-якого покупця.

До процедури визначення вартості акцій та особи, яка проводитиме оцінку, не застосовуються положення Закону України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність" та статті 8 Закону України "Про акціонерні товариства".

Під час оцінки стану фінансово-господарської діяльності банку на день врегулювання до уваги приймається інформація/дані, відомі станом на день проведення такої оцінки, включаючи інформацію/дані, отримані після прийняття рішення Національного банку України про віднесення банку до категорії неплатоспроможних/відкликання банківської ліцензії та ліквідації банку.

З метою проведення аналізу фінансово-господарського стану банку на день врегулювання, аудиторська фірма **складає фінансову звітність банку відповідно до правил її ведення, що регламентуються застосовує міжнародними стандартами** фінансової звітності у частині, яка застосовується щодо банків.

У випадку, якщо законодавство встановлювало спеціальний режим для реструктуризації або рекапіталізації банків на обмежений період часу задля стабілізації банківської та фінансової систем, відповідність банку таким зменшеним регуляторним вимогам протягом такого обмеженого періоду, а також незастосування санкцій за порушення вимог до регулятивного капіталу та/або інших вимог і показників не може вважатися достатнім доказом позитивної вартості акцій.

З метою уникнення безпідставного збагачення учасників банку у результаті врахування фінансової підтримки (ліквідності, поповнення капіталу, гарантій тощо) банку наданої/внесеної державою (Кабінетом Міністрів України, Національним банком України, Міністерством фінансів України) до/після дати

України, Міністерством фінансів України) до/після дати врегулювання, оцінка вартості акцій повинна базуватись на наступних припущеннях:

1) у день врегулювання банк повинен негайно сплатити/повернути будь-яку фінансову підтримку, включаючи стабілізаційні кредити, рефінансування або інші кредити, надані Національним банком України як кредитором останньої надії, а фінансова позиція банку повинна оцінюватись з врахуванням фінансових втрат банку, які він зазнав би внаслідок здійснення таких платежів. У випадку, якщо для здійснення виплат банк був би вимушений продавати свої активи, та за відсутності будь-яких інших ринкових індикаторів, до вартості таких активів застосовуються коригуючі коефіцієнти для майна/гарантій, які є прийнятними для забезпечення виконання зобов'язань за кредитом для екстреної підтримки ліквідності та порядок його врахування, встановлені Національним банком України на день врегулювання;

2) після дня врегулювання жодна підтримка ліквідністю (окрім доступу до стандартних інструментів регулювання ліквідності Національного банку України), поповнення капіталу, гарантії, програми викупу активів чи інша форма державної підтримки не буде надаватися державними органами (включаючи Національний банк України та Фонд гарантування вкладів фізичних осіб). У випадку, якщо у реальності така підтримка була надана, оцінка майбутніх перспектив та показників банку повинна здійснюватися базуючись на припущенні, що така підтримка не надавалась.

Будь-який платіж, отриманий учасником (учасниками) банку у процесі ліквідації банку або внаслідок виконання плану врегулювання зменшує на відповідну суму розмір завданих реальних збитків.

Відшкодування шкоди здійснюється виключно у грошовій формі. Відшкодування шкоди у інший спосіб, зокрема, відшкодування в натурі (передання речі того ж роду та тієї ж якості, тощо) не допускається.

врегулювання, оцінка вартості акцій повинна базуватись на наступних припущеннях:

3) у день врегулювання банк повинен негайно сплатити/повернути будь-яку фінансову підтримку, включаючи стабілізаційні кредити, рефінансування або інші кредити, надані Національним банком України як кредитором останньої надії, а фінансова позиція банку повинна оцінюватись з врахуванням фінансових втрат банку, які він зазнав би внаслідок здійснення таких платежів. У випадку, якщо для здійснення виплат банк був би вимушений продавати свої активи, та за відсутності будь-яких інших ринкових індикаторів, до вартості таких активів застосовуються коригуючі коефіцієнти для майна/гарантій, які є прийнятними для забезпечення виконання зобов'язань за кредитом для екстреної підтримки ліквідності та порядок його врахування, встановлені Національним банком України на день врегулювання;

4) після дня врегулювання жодна підтримка ліквідністю (окрім доступу до стандартних інструментів регулювання ліквідності Національного банку України), поповнення капіталу, гарантії, програми викупу активів чи інша форма державної підтримки не буде надаватися державними органами (включаючи Національний банк України та Фонд гарантування вкладів фізичних осіб). У випадку, якщо у реальності така підтримка була надана, оцінка майбутніх перспектив та показників банку повинна здійснюватися базуючись на припущенні, що така підтримка не надавалась.

Будь-який платіж, отриманий учасником (учасниками) банку у процесі ліквідації банку або внаслідок виконання плану врегулювання зменшує на відповідну суму розмір завданих реальних збитків.

Відшкодування шкоди здійснюється виключно у грошовій формі. Відшкодування шкоди у інший спосіб, зокрема, відшкодування в натурі (передання речі того ж роду та тієї ж якості, тощо) не допускається.